

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Den 8 November 1776. Fredagen. No 90.

Böteborgs Allehanda.

W den d. 21 och 23 Octob. Lytt = Jnräkningen i denna Staden kostade tillförene 33,000 Gylben om året, och då bruktes ben-smukt; men nu har en person taget sig, at för årlige 30,000 Gylben uplysa, icke allenast Staden, utan äfwen skiplatsarne för Fästningsvärken, samt de sörnämste gator i Förstäderne. Han nyttjar dertill Ros-olja, hwilken faller lindrigt, i anseende dertill, at han låter plantera rostvar, och tillverka oljan deraf i Ungern. För 5 Fl. åtager han sig at underhålla en Plyta. Man kan intet inwända emot Ros-oljan, om icke at han brinner något dunklare. Entreprenören låsvar at, i stället för de eljest, med 33,000 fl. under 2000 Katernor, underhålla 1000 mera, för 30,000 Fl., at wänta i 10 år på betalningen för Skotarne och forgerne at det ena tusendet, at göra eget förskott til en del, och icke begära något förlag för, än awartalerne löpa til ända. Han betingar sig blott Illuminations-Wendet på 12 år, och derjämte fri försälgning af Ros-olja, dock utan monopolium, Centnern til 15 Fl. = J går wid midbagsiden, begaf sig Hans Kejsersl. Kongl. Apostoliska Majestät til Belvedere, och besåg derstädes de ifrån Hans Maj: Konungen af Sverige öfversända 24 små Present-hästar, samt den dertill hörande äfwen små-nätta och präktiga Stats-wagn, med det blåa af Sammet, Guldstickade Equipager. Hästarne och wagnen bleswo, under betäckning af et Cavalierie commando, förde til Kejsersliga Stallet i Josefhs Stad.

Haag d. 26 Octob. I sista Sessionerne hafwa General-Staterne bewillat Prämier til upmuntran för Hwalfisk-fångsten, som i detta Land alt mer och mer tycks aftaga. Sätter, huru Prämierne skola utdelas, är ännu icke fastställt. Escadren, som skal kryssa på Africanska Kusten, til Handels skyddande emot Marroccaniske Corsaren, kommer at förstärkas ännu med 5 Fregatter, hwilka i nästkommande December skola gå under segel.

Livorno d. 12 Octob. Man läser här bref ifrån en Slands-person i Cadix, af följande innehåll: "Inom få dagar går jag til segels: och hwart hän? Kunnen J wäl gissa. = Til södra America, för at se Jesuiternes Rike i Pragwai. Det är Krigs-Theatern dit Flottan är beständ, och där första utträdet sker" ic. Dansebet alt detta, spörjes dock mycken twiflan bland många, om icke Spanska Flottan worde hafwa någon annan besän.

Italienska Gränsten d. 16 Octob. Den omsömdaste skriften, til Frimurarnes försvar, har undergått sitt waima öde, och alla, som hafwa exemplar deraf, äro wid hårdt straff anbefalte at utlemna dem.

Utdrag af Bref ifrån Stralsund d. 22 Octob. J går, en sjerdebelt til Et, då jag stod wid min husdör, hörde jag med bestörtning, et dubbelt knall. Jorden bafwade under mina fötter; jag sade strax til de förbigående, at något Krut-Magazin hölt på at fluga. Några minuter derefter, märktes et allmänt löpande på Torget. Krut-Magazinet wid Knieper-Worten, som nyligen war bygt, och ifrån hwilket på 50 stegs affstånd stod en stor Krutbod, hade råkat i brand. I Källaren under Laboratorium lågo sylde Bomber, och alla rummen innehöllo Beck, Krut, Swafwel, Saltpetter, Papper, Blånor, Beckantjar och sylde Granater o. s. w. såsom deruti

hela denna sommar blifwet starkt arbetad. Alle Folk på nästgränsande gator retire-
rade af frugtan för Bomberne. Ingen wille wäga sig at slåcka, i det bestränker
och solda granator slögo up den ena efter den andra. Man måste låta alle komma
an på Guds nåd. Wi hade Sydwest wind och stilla wäder. Detta gjorde at La-
boratorium brann småningom ned, så at det kl. half 3 war afbrändt, hwarigenom
man ändreligen seck tillfälle at komma intil med Sprutorne och afflösa Krutboden, e-
medan de ännu icke creverade granatorne lågo betäckte. Man sökte tillika gjöra plats
sen ren och slåcka den åter upkommande elden, på hwilket oförtruet arbetades til
kl. 12 om natten. En stor eldstråle utbrast, och en bomb med löst krut creverade.
Man frugade at elden hade gripet an källaren, der Bomberne woro, men lyckligtwis
skedde detta icke, och folket gick, anfördt af en Artillerie-Under-Officerare åter til
arbete; nu hoppas wi at saram är förbi, fastän eld märkes här och där. Eldbrä-
dan skal upkommet af Saltreter-tekning. 18 personer äro derwid dels dödade, dels
illa skadade. Bland de döde äro en Adjutant, Ernstadius, Under-Officeraren Span-
genberg o. d. 7 Konstaplar, samt 2ne qwinsfolk. Wi kunna ej nog tacka Gud, som
så nädigt wändt ifrån oss denna olycka, och förmodas, at mera försigtighet här-
ter brukas, då, sedan år 1770, 3 ganger dylika olyckshändelser timat i denna Sta-
den, hwaribland den ena, d. 12 December, ofwannämnde år, kostade många mäns-
niskor lifwet.

Altona d. 1 Nov. Nu genast ankom Engelska Posten af d. 22 och 25 Octob.
Det viktigaste derurus är detta: "Den 23 seck Hofwet tidning, at Gen. Howe d. 25
Sept. satt Armeen i land på New York Insel, och, sedan Gen. Washington hade
lemnat Staden, taget den samma i besittning." Et post brief af et bref, dateradt
d. 25 Sept. lägger detta dertil: "En i afton anländ expres, har, som det försä-
tras, öfwerbragt den underrättelse, at Gen. Howe, uppå Staden New Yorks inta-
gande, angripit och totaliter slagit Americaniska Armeen. Antalet på döda och bles-
serade, utgör 3000 man: Ibland de förre är General Washington, och bland de
senare, General Putnam.

Utläng d. 25 Octob. I Altmanshof, en by i Domsagan Sulzbach, hände
nåligen en olycklig casus, som hör tjena til warning och försigtighet, wid Hus-
hållande och inneskängande hos barn. Under det man och hustru woro utgångne på
marken och hade lemnat sitt barn, 4 år gammalt, i waggan sotswande; hade en katt
icke allenast bitit ihjäl barnet, utan löst och sönderriswat det i hela ansigtet,
förtärt stycken af näsen, läpparne och ögonen, och jämnväl et stycke af tungan. I
samma By hände, för 2 år sedan, en dylik olycka med et annat barn.

Scara d. 3 Nov. På tiden Tisdag eller d. 29 Oct. wigdes härstädes Rys-
koberden i Färegred Mag. Jonas Victorin med Madem. Catha Grandel, Dotter af
framledne Phil. f. Lectoren här wid Gymnasium, Mag. Lars Grandel.

Hösten continue är här ännu utan ombyr af hwarken snö eller vinter. Dock
höres, at i början af förlidna wecka skall imellan 1 a 2 mil här ifrån faller så an-
sensligen snö, at det warer snöförmiligaste snödyne, som dock inom 2 a 3 dagar alde-
les försvunnit. Sadescrifterne äro här dryga och färdre, än hwad man förmodade,
i synnerhet på Arter, hwa. på här omkring blifwet en allmän miswäx i innerwäran-
de år.

Syckeruds Soken i Wermeland. D. 27 Oct. dödde Wälborna Fru Cornesthan
Sara Beata von Kiesel, född Wigell, i öfre Skänne, efter 65 års lefnad, hwil-
ket efterlefwande Anhörige notifieras, med undanbedjande af Condolance.

Stifts Tidningar.

Til Commminister Boraström i Bro, är misiverad Adjuncten Hr Edström, och til Commminister Riberg i Duvilla, Adjuncten Eckersten, bägge at förestå Capellanien under nämnde Commministrars fullmakt. — Ljwen är vice Pastor Grotte förordnad Hr Kyrkoherden Sundi i Lapohm til biträde.

Fortsättning om Motion, eller Kroppsrörelse. (Se föreg. N:o 89.)

Medelst denna ordenliga och lindriga rörelse befordras blodets omlopp i de smärre kärl af hufvudet, hvarst det snarast kan stagnera, urdunstningen öfres och affres så snart den afläskas, igenom det beständiga omskifte af Atmospherer i et seglande öpp. Jag wil icke nämna hölu tens sundhet. Des kraft både til hörs och på hafskustene består i intet annat, än at den är fri från sådana skadelige estwier af djur och växter, som komma til öfverflöd med Landvindar. Af hwad här är sagt, skal man ei länge undra öfver den oranliga Matluft, hvilken somlige kända på hön, som härrörer af hastig matsmältning och afförning genom Transpiration. Til denna art af Motion wille jag ända wänsfule personer, i synnerhet dem, som plågas af blodpoetning. Det. Lind, en Engelsman, berättar, at af 5741 hömän, som blifwer intagne i hömans-hofstallet i Hafar wid Portsmouth, i 2 år, 360 allenast hade rådande sjukdomar, och af dem hade en tierdedel ådragit sig dem genom drott och sail. Ibland et lika antal af Hospitals hion i et annat land, är jag öfvertygad, at 6 gångor så många häfwa Twin-sjukdomar; så mycket styrker seglingsrörelsen, och prefererar lungorne emot alla tillfälligheter, samt determinerar de flytande delars storke och myckenhet til kroppsytan.

Wagn-åkande har ringa nytta med sig, af den orsak, at man stänges ifrån luften; en ting hwarpå utgången af all motion så mycket beror. Detta berde endast brukas af dem, som äro oförmögne at gå eller rida. Man kan ej nog beklaga, at sådant folk berjena sig wäst af denna Wode, som stå i första behof af en starkare Kroppsrörelse.

(Fortsättn. härnäst.)

I Domkyrkan prädikar, näst. Söndag: Ditesängen, Catecheta Hr Magister Weisberg. Högmässan, v. Pastorn Hr Andreen. Afsonsången, v. Pastorn Herr Hummel.

I Eyriskina, eller Tyska Kyrkan, Högmässan, Hr Kyrkoherden Müller. Afsonsången, Hr Kyrkoherden Mag. Drag,

I Garnisons Kyrkan, Högmässan, Hr Regiments Pastorn Grimbeck, Afsonsången, Circa Battail. Präd. Hr Bockler.

Inkommande Skeppare: N. S. Apelberg ifrån St. Uves, med Salt. J. A. Weinberg ifrån Bremen, Honeri Watsen ifr. Lieb, med Barlast. Nils Kénigsson ifr. St. Uves, med Salt. Eric Sundel ifr. Dordregt, Math. Anderson ifr. Marsstrand, med Lunneband. John Brai ifr. Hull, med Barlast och Smör. Rob. Blyth ifr. Berwick, med Barlast. Nils Eklöhen ifr. Ahlburg, med oberedde Hudar Skin och Wicualie waror. Joh. Pettersson ifr. Bordeaux, med Vin och Styckegods. Utgående: James Johnston ut Scotland, med Järn och Bräder.

Windens förändring. Winden war den 5 och 6 Sydwest och Westlig, d. 7 Westlig.

Weyel-Cours d. 6 Novembr.

London 70 = = = = = Dal. Rmt.
Hamburg 69 = = = = = Mark Rmt.
Amsterd. 64 och tresjerbedels Mark Rmt.

Kundgjörelser.

Wid den i Kongl. Residence Staden Stockholm d. 30 Oct., för sig gångne 53 Dragning af Kongl. Swenska Numer Lotteriet, hafwa följande Numror i efter-
skrefne ordning utkommet, 78, 47, 81, 30, 84. och på desse Numror äro winster
utfallne för de på försäljnings-Contoiren här i Göteborg utgifne Lottsedlar 77 st.
Enkla utdrag. 4 Amber och 2 st. Bestämde Utdrag. Hwilda winster wid Lottsedlar-
nes uppwisande, där de tagne äro, prompt betalas. Därdagen d. 13 Junnewarand-
de uphörer Collecteringen till 54 Dragningen. Göteborg d. 5 Nov. 1776.

J. P. Brofjell.

L. Tholander.

Hos Lars Råhre et Comp. finnes utom annat, Riga Hampa och Lin, Ruff
Ljustalg, Ost samt et Partie salta och torra Hudar och Stin, allt för billigt pris.
En fattig Soldat, har imellan Kronhus- och Sillegatorna förlorat et par
hwhita, nyligen tvättade, och måst nya Silkesstrumpor. De äro tappade under det
han skulle böra dem från twättskan, till sin Herre. Den som uppgifwer syndet hos
Utgifwaren, lofwäs någatiig wädergästning.

Til salu finnas et par Swarta Wagus-sto, Alla och oteknade, 9 qwarter 4 tum
höga, det ena i 4:de, det andra i 5:re året; Et svart Sto, Ridhast, inemot 10
qwarter, wäl utridet, till wären 6 år gammalt: Et Swartbrunt dito, af lika högd
och storlek, 5 år; En Glädnaswäre, Brunblåsigt Sto, till wären 7 år gammalt, 9
qwarter: och en tum högt. Den som är hugad at handla något af desse Creatur,
kan em priset accordera med Studenten, Herr Kjellen, som bor hos Wamsell Ry-
berg på Wallgatan, före nästa Tisdag, då han ämnar resa härifrån.

Om någon skulle åstunda at blifwa undervisad i Navigation, Artillerie, samt
flere till Sjö-werenskapen hörande delar, kan ju för des håldre, hos Sniekaren
Wengren på gamla Hwarfvet blifwa underrättad om personen, som åstundar dessa
Disciplinar, samt med honom derom öfwerens komma.

Uti Herr G. B. Santesons hus sås nyligen inkommen Edamer och Trise oft
till köps.

Om någon hafwer 4 a 5 Num med Röl, at genast uplåta, behagade angifwa
sig hos Boktr. Wahlström.

Et litet partie af bästa slag Stånla tobaks blader finnas til salu på et ställe,
som nämnes af utgifwaren.

Hos Collega Molin finnes följande böcker til salu: Bälters Postilla i wälstet
band 10 Dal. Gezelii Nya Testamente i nytt wälstet band 12 Dal. Noltenii Lexicon
Antibarbarum 1742 wälstet band 14 Dal. Reineccii Biblia Hebräa fransk band 8
Dal. Biskop Joh Borwidi Likprädik. öfwer Högstsalig Konung Gustaf Adolph när
Dess Testamen förbades i Gråmunta Kyrko i Stockholm Stockh. 1634 20 öre. Twen-
ne Prädikningar wid Gustawi Kyrkos i Göteborg Inwigning, hålne om Lärsmå-
so märknad d. 10 och 11 Aug., den 1:sta om Kyrkjors räita kruk och den 2:dra om
Kyrkjors inwigning af Ande. W. yk, Tract i Stockh. 1634. 1 Dal.

N:o 91 utkommer nästkommande Tisdag.